

ÚVODEM

V letošním roce oslavuje *Časopis moderní filologie* druhé nejdůležitější výročí od svého založení v r. 1911. Zatímco v roce 2011 to bylo 100. výročí jeho existence, v roce 2018 vychází jeho 100. ročník. Po celou dobu (k historii ČMF více v tomto čísle na s. 80) časopis věrně plnil své poslání, informovat českou jazykovědnou veřejnost o dění v klíčových filologických oborech, a na jeho vydávání se podílela celá plejáda nejvýznamnějších jazykovědců své doby. Časopis přestál nejen dvě světové války, ale také řadu zásadních společenských změn, počínaje přechodem od rakousko-uherské monarchie k první republice, poválečné republice, komunistickému období až k r. 1989 a do současnosti. Největší výzvou, které však musí čelit nyní, jsou změny v oblasti vědecko-technického vývoje a s ní související jevy, jako je digitalizace a globalizace, měnící se obraz světa a s ním i pojetí vědy a požadavků na ni. Otázka, kterou si položil Jaromír Povejšil, nejdéle sloužící hlavní redaktor časopis v porevoluční éře (12 ročníků), ve svém článku *Osmdesát ročníků Časopisu pro moderní filologii, kolik dalších?* (1999), je dnes aktuálnější než kdy předtím. Kolik dalších tištěných ročníků ČMF ještě čeká, než se změní na elektronický časopis, a co z toho pro něj poplyne? Tato otázka nepochybně souvisí s otázkou zásadnější: kolik dalších ročníků dokáže ČMF odolávat hlasům, že publikovat odborné texty v češtině je dnes nevhodné a zbytečné?

Není sporu o tom, že výsledky vědecké práce se dostanou do povědomí světové veřejnosti pouze prostřednictvím jazyka, kterému její větší část rozumí, tedy angličtině. To je ovšem jenom část pravdy. Vehementní prosazování angličtiny i v domácím prostředí na úkor národního jazyka má i své neblahé důsledky. Konkrétně u nás vede k tomu, že po několik desetiletí se téměř nevyvíjí česká terminologie nejmodernějších a nejdynamičtějších oblastí jazykovědy a čeští autoři o nich často jen stěží dokáží psát jinak než anglicky. Jedním z hlavních kréd *Časopisu pro moderní filologii* je, že filolog/lingvista by měl být schopen psát a informovat o své práci ve své mateřštině a měl by k tomu mít prostor. Směřování k jednojazyčnosti kromě výhod totiž s sebou přináší také riziko výrazové a myšlenkové uniformity. Vladimír Skalička si ve svém článku klade následující otázky (*Problém jazykové různosti, Slovo a slovesnost*, 10, 2, 1948, s. 80–95): „Co je lepší, jazyková různost nebo jazyková stejnost? Je to neštěstí lidstva, že mluví tolika jazyky, že se tedy nemůže mezi sebou pořádně domluvit? Či je to štěstí lidstva, že se může vyjadřovat tolika jazyky, z nichž každý dovede zachytit jiný odstín skutečnosti?“ František Daneš (*Kultura a struktura českého jazyka*, Karo-

linum, 2009, s. 20–21) přirovnává „[p]oměrně snadné a rozsáhlé pronikání cizích výrazů do češtiny a celkově oslabené povědomí jazykových norem a jejich závaznosti“ k projevu oslabeného imunitního systému jazyka. Snaha vymýtit publikování v jiném jazyce než v angličtině je v přímém rozporu např. s posláním evropské federace EF-NIL (*European Federation of National Institutions for Language*) založené v r. 2003, která „podporuje výzkum úředních evropských jazyků a koordinovaný přístup k výuce mateřštiny a cizích jazyků jakožto prostředku rozvíjení jazykové a kulturní rozmanitosti v Evropské unii“.

Ať už vše dopadne jakkoli (připomeňme si definice optimisty jako někoho, kdo si myslí, že budoucnost je nejistá, nebo někoho, kdo nemá dostatek informací), zůstává nezpochybnitelným faktem, že za 107 let své existence ve stovce svých ročníků prokázal *Časopis pro moderní filologii* naši jazykovědě a odborné veřejnosti cenné služby a zajistil si v dějinách české jazykovědy trvalé místo.

Aleš Klégr